

VAL Udruga koja za cilj ima promicanje, razvitak i unaprjeđenje zaštite prirode

ČUVAJU NAS DOBRI JADRANSKI DUPINI

220 jedinki u Jadranskom moru

Prije Drugog svjetskog rata kao stalni stanovnici u Jadranskom moru su živjele dvije vrste dupina, obični dupin i dobri dupin. Danas, uz dobrog dupina jedinu vrstu koja stalno živi u hrvatskom dijelu Jadrana, kako doznajemo od Tomislava Gomerčića, zabilježene su i povremene posjete plavobijelog dupina, krupnozubog dupina i velikog sjevernog kita.

Prema do sada jedinim sustavnim istraživanjima brojnosti dupina u hrvatskom dijelu Jadrana, koja smo u dva navrata izvršili prebrojavanjem iz zraka; istovremenim letom četiri mala zrakoplova po točno određenim rutama i po točno utvrđenom protokolu; utvrdili smo da su dobri dupini rasprostranjeni duž cijelog hrvatskog dijela Jadrana i to oko 220 jedinki», kazao je Gomerčić.

O svim neuslužbenim događajima, a posebno o nasukanim dupinima u Jadranu hitno nas obavijestite na:

tel: 2390 250
01 4658 105

mob: 091 5119 702
091 5208 709

e-mail: sos.dupin@val-nature.hr

Karakteristike dupina

Dupini su socijalne životinje koje žive u skupinama od 2 do 15 jedinki. Dosadašnja istraživanja su pokazala da su u Jadranskom moru prosječne skupine od 5 životinja. Dobri dupini su dugi od 2,5 do 3,5 metra, a teški su od 200 do 300 kilograma i mogu plivati brzinom do 20

km/h. U potrazi za hranom se služe eholokacijom, koja funkcionira slično sonaru. Ženka nosi mlado 12 mjeseci. Kao i ostali sisavci, dupini koje žive mlade, preciznije okoli jedno mladunče koje se do starosti 18-20 mjeseci hrani majčinim mlijekom.

Želite li posvojiti dupina?

Udruga Val je omogućila svim zainteresiranim građanima da se uključe u projekt "Spasavanje posljednjih jadranskih dupina" simboličnim posvojenjem jednog od dupina koji žive u Jadranu. Posvojiti se može jedan od osam dupina koji se redovito vidaju u moru oko otoka Ugljana, Pašmana, Iža i Dugog otoka, a njihova imena su "Dobro

jutro", "Povelika", "Ipsilona", "Crta" i "Kuka" koji su prvi put viđeni 2001. godine, te "Veseljak", "Munja" i "Strelica" koji su prvi put registrirani 2003. godine. Dupini su imena dobili na temelju njihovih osobitosti, izgleda i ponašanja. Novac prikupljen posvojenjem dupina koristi se isključivo za istraživanje i zaštitu dupina u sklopu spomenutog projekta.

25. ožujka 2009.

Pripremla:
Petra KRIČKA

I nakon četiri godine radovi na izgradnji Centra za istraživanje i zaštitu morskih sisavača na otoku Ugljanu nisu započeti jer se čeka UPU koji treba izraditi Općina Preko, doznajemo od Tomislava Gomerčića, predsjednika Udruge Val

zaštitu prirode "Val" kojoj je cilj promicanje, razvitak i unaprjeđenje zaštite prirode.

Centar na Ugljanu

Od početka 90-ih, istraživanja i praćenja prisutnosti dupina i ostalih morskih sisavača u Jadranskom moru se provode u sklopu znanstveno-istraživačkog projekta

Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH pod nazivom "Zdravstvene i ostale osobitosti sisavača Jadranskog mora". Uz glavnog istraživača prof. dr. Hrvoja Gomerčića na ovom projektu surađuje još deset stručnjaka, veterinarina i biologa, s Veterinarskog i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u

Zagrebu. U istraživanjima sudjeluju i studenti Veterinarskog fakulteta i pojedinačno s PMF-a.

"Kako bi poboljšali i pojednostavili suradnju s nevladinim udrugama iz inozemstva i mi smo osnovali nevladino udruženje Udruge za zaštitu prirode Val sa sjedištem u Zagrebu", kazao je Tomislav Gomerčić, predsjednik te udruge. Jedna od glavnih akcija udruge je osnivanje Centra za istraživanje i zaštitu morskih sisavača na otoku Ugljanu. Tako je udruga do danas, uz sponzorstvo Mitsubishi International Corporation, New York, SAD, kupila zemljište i izradila dokumentaci-

Kako bi se što bolje upoznali s biologijom dupina Udruga Val vrši terenska i laboratorijska istraživanja

ju za izgradnju Centra. Iako se 2005. planiralo krenuti s radovima još uvijek nema ni temelja spomenutog Centra jer se izgradnja ne može započeti prije izrade Urbanističkog plana uređenja na otoku Ugljanu koji treba izraditi Općina Preko. "Za dobar dio izgradnje Centra osigurana su sredstva od sponzora ali nažalost realizacije nema jer se čeka izrada UPU-a", komentirao je naš sugovornik.

Ugroženost dupina

Prema riječima predsjednika Udruge Val naši ribari su u posljednjih desetak godina dosta blagonakloni

prema dupinima tako da su te životinje u Jadranu ustvari češće ugrožene zbog indirektnog djelovanja čovjeka. Najveća opasnost im prijeti od ribarskih mreža, prvenstveno od mreža stajačica te u manjoj mjeri od koča. Nažalost povremeno su zabilježeni i namjerni napadi, kao ubijanje dobrog dupina iz puške u svibnju 2008. godine kod Drvenika. U hrvatskom dijelu Jadranskog mora godišnje se zabilježi oko dvadesetak stradanja dupina, od čega je kod pedeset posto životinja uzrok smrtnosti bio povezan s djelovanjem čovjeka, dok je ostalih pedeset

posto uginulo uslijed različitih oboljenja. "Od godine 1990. do danas smo utvrdili 147 jedinki kitova stradalih u hrvatskom dijelu Jadrana. Svega nekoliko ih je stradalo od podvodnih eksplozija, a jedan je ubijen ostima u Kornatskom otocju", ispričao je Gomerčić te nadodao: "Godine 2002. u Novigradskom moru ranjen je dobri dupin iz puške sačmarice, a 2003. je u Hvarskom kanalu ubijen dobri dupin iz vojničke puške. Slično se dogodilo i u prosincu 2005. kada je iz vatrenog oružja ubijen plavobijeli dupin u Pelješkom kanalu."

Aspak

Fizikalna terapija

TRETMANI OZLJEDA I OBOLJENJA:

- ultrazvuk
- laser
- magnet
- elektroterapija
- masaža
- kineziterapija

Antuna Dobronića 10, 23000 ZADAR
tel: 023/314-694 · mob: 098/403-266

25. ožujka 2009.